

[Bertel Dahlgaard.]

Det er en selvsagt Ting, at fra den naturlige Hovedregel for Afstemning, som jeg har nævnt, vil der forekomme Afvigelser, hvor Enkeltmand over for særlige Spørgsmaal vil hævde et særligt Standpunkt, fordi hans Individualitet byder ham det, og et sundt Folkestyre vil da inden for Partiet sikre ham Frihed dertil. I det Parti, jeg tilhører, har der saaledes i de 26 Aar, jeg har været Medlem af Folketinget, aldrig i den Henseende paahvilet den enkelte anden Pligt, end at vedkommende, forinden han tog et Særstandpunkt her i Salen, skulde meddele Partiet det.

For Rigsdagen og dens Medlemmer bør det i øvrigt kun være en velkommen Ting, at der altid i Offentligheden findes en vaagen Kritik; men Rigsdagen skal til Gengæld føle sig ganske uberørt af den Boulevardkritik, der spekulerer i letkøbte Stemninger hos den Skare, der aldrig selv gør sig den Ulejlighed at tænke et politisk Problem igennem. Rigsdagen kan trøstigt se bort fra alt dette, blot dens Medlemmer vil erindre, hvad et tidligere, højagtet Medlem af dette Ting, Professor Birck, aldrig blev træt af at indprente sine samtidige, at personlig Uafhængighed er en Rigsdagsmands kosteligste Klenodie, og at Statens Vel bygger paa dens Tjeneres Retlinethed.

Jeg vender mig til den anden Side af de Erfaringer, den nu forløbne Rigsdags-samling har bragt os, den, der vender indad mod Rigsdagens indre Arbejde.

Under Besættelsestiden spurgte man ofte sig selv: Hvorledes vil nu disse Aar virke ind paa Mentaliteten her i Rigsdagen? Vil disse Aar være gaaet sporløst hen over os, eller vil de efterlade noget værdifuldt i Sindet, som kan virke frugtbargørende paa Arbejdet herinde? Skulde jeg i Dag give et Svar herpaa, vilde jeg svare: Disse Aar er ikke gaaet sporløst hen over os. Selvfølgelig findes de samme Modsætninger her stadig mellem Samfundsopfattelserne, mellem Partierne. Men der er alligevel en anden Tone over disse Modsætninger. Det er, som om man bedre forstaaer hinandens Forudsætninger end tidligere, og naar det trækker op til de haarde Ord og Sammenstød, er det, ligesom der alligevel er noget, der holder igen. Det er, som en indre Stemme minder os om det Fællesskab, som

vi lærte at kende paa en ny Maade, og som formaar at forlige mange Modsætninger, naar Viljen hos de rette er til Stede. Jeg for min Del tror, at det vil vise sig, at disse Aar har befordret den parlamentariske Kultur herhjemme, saa der nu gør sig gældende en dybere Erkendelse af, at i Forholdet mellem Regering og Opposition og i Forholdet mellem Partierne indbyrdes er der visse Spilletets Regler, som maa iagttages, hvis det, der er Folkestyrets Mening og Formaal, skal bestaa.

Skal man være oprigtig, maa man dog erkende, at Rigsdagssamlingen ogsaa bragte enkelte mørke Pletter. Da Striden for et Par Maaneder siden stod om Lovgivningen vedrørende Standsningen af en Strejke og Folketinget havde vedtaget at stemme herfor, standsedes her i Byen Trykningen af de Dagblade, der støttede de Partier, som havde stemt for den paagældende Lov. Jeg saa med Taknemmelighed, at det ærede Medlem Hr. Hans Hedtoft dengang udtalte, at han følte denne Kampform som en Skam; men alligevel, i de Dage, da disse Blade var bragt til Tavshed, udkom „Social-Demokraten“ i sædvanligt Udstyr. Vi var mange, der følte dette som et Snigløb mod Folkestyrets helligste Rettigheder, Retten til det frie Ord, og jeg haaber, det ærede Medlem Hr. Hans Hedtoft kan sige os her, at sligt aldrig mere vil ske. (*H. C. Hansen: Vilde De have, at vi skulde stoppe „Social-Demokraten“?*) (*Kristen Amby: Naturligvis.*) (*H. C. Hansen: Hvorfor i Alverden skulde den stoppes?*) (*Kristen Amby: Fordi de andre blev stoppet. Fordi det ikke er sæmmeligt for et Parti at udgive et Blad, naar andre Partiers Blade er standset.*) (*H. C. Hansen: Angreb vi de andre Partier? Tog vi ikke den Linie, De taler for nu?*) Jeg gør det ærede Medlem opmærksom paa, at „Social-Demokraten“ i disse Dage ikke indskrænkede sig til at komme med de Meddelelser, som „Social-Demokraten“ maaske burde bringe Arbejderne, men „Social-Demokraten“ kom i fuldt Udstyr, i enhver Henseende forretningsmæssigt, paa alle Maader var „Social-Demokraten“ den samme. Det burde ikke være sket, det ved det ærede Medlem godt selv.

Men hvorledes forløb nu Rigsdagssamlingen rent politisk? Denne Rigsdagssamling begyndte med, at der dannedes en